

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

مشخصات لایحه:

دوره یازدهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۸۱۳

شماره چاپ:

—

تاریخ چاپ:

—

مشخصات گزارش:

دفتر مطالعات حقوقی

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۹۵۳۶-۱

تاریخ انتشار:

۱۴۰۳/۲/۲۲

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه موافقت نامه تأسیس و چهارچوب فعالیت مراکز فرهنگی بین دولت

جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه»

(اعاده شده از شورای نگهبان)

محمد آدمی

مقدمه

«لایحه موافقت نامه تأسیس و چهارچوب فعالیت مراکز فرهنگی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه» [۱] که در تاریخ ۱۴۰۲/۹/۱۳ در مجلس شورای اسلامی تصویب گردیده بود در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۶ شورای محترم نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت. شورای محترم نگهبان دو ایراد و دو تذکر نسبت به مصوبه بیان داشته است. کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۷ نظرات شورای محترم نگهبان را مورد بحث و بررسی قرار داد و با تصویب اصلاحاتی در ماده واحده و متن موافقتنامه سعی در تأمین نظر شورای محترم نگهبان نموده است. در ذیل به بیان و بررسی نظرات شورای محترم نگهبان و مصوبات کمیسیون فرهنگی در این خصوص خواهیم پرداخت.

بررسی نظرات شورای محترم نگهبان و مصوبه کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی

در ذیل ابتدا به بررسی ایرادات و سپس تذکرات شورای محترم نگهبان خواهیم پرداخت.

ایرادات شورای محترم نگهبان

شورای محترم نگهبان نسبت به مصوبه مجلس در خصوص «لایحه موافقت‌نامه تأسیس و چهارچوب فعالیت مراکز فرهنگی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه» دو ایراد به شرح زیر بیان نموده است:

«۱- اطلاق لازم‌الاجرا دانستن موافقت‌نامه فرهنگی مصوب سال ۱۳۴۵ هجری شمسی بین دو کشور، باتوجه به مفاد آن، خلاف شرع شناخته شد.

۲- در بند ۱ ماده ۲، استفاده از واژه غیرفارسی «دیپلماتیک» مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی شناخته شد. کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی در خصوص ایراد اول، چنین مصوب نموده است: «ماده واحده به شرح زیر اصلاح شد:

بعد از عبارت «مشمتمل بر یک مقدمه و هجده ماده به شرح پیوست» عبارت «با رعایت موازین شرعی» اضافه شد.»

به نظر می‌آید اضافه نمودن عبارت «با رعایت موازین شرعی» می‌تواند رافع ایراد شورای محترم نگهبان در حقوق داخلی باشد.

شورای محترم نگهبان در ایراد دوم چنین بیان داشته است:

«در بند ۱ ماده ۲، استفاده از واژه غیرفارسی «دیپلماتیک» مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی شناخته شد.»

کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی در خصوص ایراد دوم، چنین مصوب نموده است: «با استعلام از فرهنگستان زبان و ادب فارسی و پینوشت ریاست محترم آن، برای واژه «دیپلماتیک» معادلی لحاظ نشده است و استفاده از عبارت آن بلامانع است.»

به نظر می‌آید با عنایت به اینکه برای واژه «دیپلماتیک» معادل دقیقی در فارسی منظور نشده است بنابراین به‌ناچار باید استفاده از واژه غیرفارسی (انگلیسی) آن را غیر قابل اشکال دانست.

تذکرات شورای محترم نگهبان

شورای محترم نگهبان دو تذکر به شرح زیر بیان نموده است:

«۱- در ماده ۴، عبارت «حقوق شخصیت حقوقی» به عبارت «حق داشتن شخصیت حقوقی» اصلاح گردد.

۲- شماره‌گذاری بندهای ذیل ماده ۶ اصلاح گردد.»

کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی در خصوص تذکر اول چنین مصوب نموده است:

«عبارت «حق داشتن شخصیت حقوقی» جایگزین عبارت «حقوق شخصیت حقوقی» شد.»

با توجه به اینکه کمیسیون فرهنگی، عبارت بیان شده توسط شورای محترم نگهبان را عیناً مورد تصویب قرار داده است بنابراین نظر شورای محترم نگهبان در خصوص تذکر اول، تأمین شده است.

به نظر می‌رسد کمیسیون فرهنگی در خصوص تذکر دوم شورای محترم نگهبان، مصوبه‌ای نداشته است. به نظر می‌رسد باتوجه به اینکه شماره‌گذاری ماده ششم در متن فارسی مطابق با شماره‌گذاری در متن انگلیسی می‌باشد بنابراین از این حیث ایرادی متوجه ترجمه نیست و در صورت بازبینی، متن انگلیسی توسط طرفین در این خصوص، مرتفع خواهد شد.

شورای محترم نگهبان دو ایراد و دو تذکر به مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص «لایحه موافقتنامه تأسیس و چارچوب فعالیت مراکز فرهنگی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه» بیان نموده است. کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی در خصوص ایراد اول مبنی بر خلاف شرع بودن اطلاق لازم الاجرا دانستن موافقتنامه فرهنگی مصوب سال ۱۳۴۵ هجری شمسی بین دو کشور ایران و روسیه، چنین مصوب نموده است:

« ماده واحده به شرح زیر اصلاح شد:

بعد از عبارت «مشمتمل بر یک مقدمه و هجده ماده به شرح پیوست» عبارت «با رعایت موازین شرعی» اضافه شد.»

به نظر می آید اضافه نمودن عبارت «با رعایت موازین شرعی» می تواند رافع ایراد شورای محترم نگهبان در حقوق داخلی باشد.

در خصوص ایراد دوم شورای محترم نگهبان مبنی بر مغایرت استفاده از واژه «دیپلماتیک» با اصل ۱۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به نظر می آید مصوبه کمیسیون فرهنگی در این خصوص مشعر بر عدم وجود معادل فارسی برای این واژه و در نتیجه بلامانع بودن استفاده از آن در ترجمه فارسی، قابل توجه می باشد. در خصوص تذکر اول شورای محترم نگهبان مبنی بر جایگزین نمودن عبارت «حق داشتن شخصیت حقوقی» به جای عبارت «حقوق شخصیت حقوقی»؛ با توجه به اینکه کمیسیون فرهنگی عیناً این مورد را مصوب نموده است بنابراین نظر شورای محترم نگهبان در این خصوص تأمین شده است.

در خصوص تذکر دوم شورای محترم نگهبان مبنی بر اصلاح شماره گذاری در ماده ششم، به نظر می رسد با توجه به اینکه شماره گذاری ماده ششم در متن فارسی مطابق با شماره گذاری در متن انگلیسی می باشد؛ بنابراین از این حیث، ایرادی متوجه ترجمه نیست و در صورت بازبینی، متن انگلیسی، توسط طرفین در این خصوص مرتفع خواهد شد.

منبع و مأخذ

[۱] مصوبه کمیسیون لایحه موافقتنامه تأسیس و چارچوب فعالیت مراکز فرهنگی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه.

شماره ماده	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون
مقدمه موافقتنامه	✓			
بند ۱ ماده ۲	✓			
۴	✓			

متن اصلاحی	اظهار نظر کارشناسی	ارجاع به کمیسیون	موافق به شرط اصلاح	مخالف	موافق	مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	شماره ماده
					✓	ماده واحده به شرح زیر اصلاح شد: بعد از عبارت «مشمول بر یک مقدمه و هجده ماده به شرح پیوست» عبارت «با رعایت موازین شرعی» اضافه شد	مقدمه موافقتنامه
					✓	با استعلام از فرهنگستان زبان و ادب فارسی و پی‌نوشت ریاست محترم آن، برای واژه «دیپلماتیک» معادلی لحاظ نشده است و استفاده از عبارت آن بلامانع است	بند ۱ ماده ۲
					✓	عبارت «حق داشتن شخصیت حقوقی» جایگزین عبارت «حقوق شخصیت حقوقی» شد	۴

گزیده سیاستی

شورای نگهبان در خصوص لایحه موافقت‌نامه تأسیس و چهارچوب فعالیت مراکز فرهنگی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه دو ایراد بیان نموده است. به نظر می‌آید مصوبه کمیسیون فرهنگی مبنی بر اضافه شدن عبارت «با رعایت موازین شرعی» در ماده واحده، رفع‌کننده ایراد اول شورای محترم نگهبان می‌باشد.

